

Kružíkova

Občasník Slováckého krúžku v Brně, čís. 18 /březen 1993/

- - x - -

PROGRAM NA II. ČTVRTLETÍ 1993

28. 3. 10,30 Výstavní síň Kulturního domu Adamov I - vystoupení ženského sboru na vernisáži výstavy Zdeny Kristové
11. 4. 19,30 Divadlo brí Mrštíkú Brno - VEČER MORAVSKÉHO FOLKLÓRU, společné vystoupení souború Sdružení přátel folklóru v Brně pro účastníky festivalu FOLKLORE
21. 4. 19,30 beseda v klubovně u družstva Drutis na Okružní ulici 21
12. 5. 19,30 Dům techniky Brno - vystoupení pro účastníky kongresu onkologů
19. 5. 19,30 beseda v klubovně u Drutisu na Okružní ul. 21
22. 5. Dům techniky Brno - vystoupení pro VINEX 93 /podrobnosti později/
16. 6. 19,30 beseda v klubovně u Drutisu na Okružní ul. 21

- - x - -

JUBILANTI

8. 4. Jiří Veselý - 55 let
10. 4. Marie Charuzová - 40 let
25. 4. Prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc - 60 let
3. 5. MUDr. Josef Kutálek - 65 let
8. 5. Jitka Bohunková - 70 let
15. 5. Anna Ondrová - 70 let
31. 5. Ing. Jaroslav Ungerman, CSc - 50 let

Všem ze srdce blahopřejeme a vinšujeme pevné a zdravé a další dlouhá léta!

- - x - -

SPONZOŘI A DÁRCI

Děkujeme p. KARLU STEHLÍKOVÍ, který přispěl na činnost větší finanční částkou, a p. STANISLAVU ŽMOLOVI, bývalému starostovi krúžku, žijícímu ve Vídni, za příspěvek na činnost u příležitosti 48. slováckého plesu.

Děkujeme dále těm, kteří přispěli do tomboly 48 slováckého plesu: ING. MIROSLAV DOSTÁL, ING. ZDENĚK FAJBUS, DR. JOSEF X JANČÁŘ, CSC, ředitel Ústavu lidové kultury ve Strážnici, JIŘINA KOPŘIVOVÁ, ZDENĚK KOTAS, ZDENA KRISTOVÁ, DR. MARCELA LINHARTOVÁ a ING. ALOIS VALA.

KORESPONDENCE

Brno, 1. února 1993

Vážení a milí krůžkaři,

velice mě potěšilo, že jste mi prokázali takovou čest a jmenovali jste mne čestnou členkou Slovákého krůžku v Brně. Děkuji Vám opravdu upřímně jménem svým i jménem Fanyka, který krůžek tak miloval a my všichni s ním. Stýská se mně po těch krásných časech, kdy žil krůžek tím plným, krásným životem, když jsme byli mladí. Moje vzpomínky to je vlastně převážně krůžkařský život. Bohužel zůstaly vzpomínky. Jsem velice málo pohyblivá, téměř nevycházím z domu. Proto jsem se nemohla přijít podívat na Slováký ples a nebudu asi moci přijet do krůžku. Děkuji Vám také, že jsem prostřednictvím Krůžkozoru informována, co se mezi Vámi děje. Při všech Vašich akcích na Vás vzpomínám, jsem stále v duchu s Vámi a všechny zdravím

Hilda Hejná

- - x - -

Z BRATRSKÝCH KRŮŽKŮ

BRATISLAVA

Schůzky se konají v Kulturním středisku, Stromová ul. 19 /doprava autobusem č. 37 nebo trolejbusem č. 211/.

Fašankový rozšířený večírek s tombolou se konal 19. února, další schůzky budou 19. března /josefovské posezení/, 23. dubna /příprava na majáles a výlet/, 28. května /majáles v okolí Bratislavy/ a v polovině června výlet, jehož datum a cíl budou určeny dodatečně.

PRAHA

Besedy se konají nyní ve velkém sále Lidového domu, Hybernská 1, vždy v 19,30 hod.

Poslední beseda byla 10. března, další bude 24. března a bude spojena s ochutnáváním vína z jihomoravských vinic. Na besedách hraje muzika krůžku, vedená primášem Klimentem Navrátkem.

- - x - -

Z MUDROSLOVÍ LIDU SLOVÁCKÉHO

- Boží sláva a lidská blbost sú věci nesmrtelné.

Dostau kráva a eště chtěu ten nehaňba aj řetaz.

Husí péří všecko smíří.

Ke každému pytlu sa motúzek najde.

Lenoch má moc zítřků.

Moju robu snád mám rád velice, ale dyby ju měu Pámbu rači, teě at si ju vezne.

- Co sa nesmí dělat ve dně? /ďůra/

Kde je nejlepší čekat na zajíca? /u trůby/

Do čeho tlúkli první hřebík, dyž stavjali náš dům? /do hla-
vičky/

Vybráno ze 6. čísla Malovaného kraje; mudrosloví z Kunovic a hádanky ze Strážnice

KYJOVSKO - 3.část

Dnes pokračujeme v popisu kyjovského kroje, tentokrát ženského /navazujeme na Krůžkozor č. 15/. Josef Klvaňa již na počátku našeho století konstatoval, že je nápadný krátkými sukněmi, které tehdy sahaly asi 8-10 cm pod kolena. Dnes jsou zkráceny příliš, některá děvčata je nosí až 10 cm nad kolena. Připočteme-li k tomu zvýšený počet na tuho škrobených sukní /spodní bílé sukně/, které sukně značně rozšiřují, výsledný dojem není právě pěkný.

Vrchní sukně jsou otočeny kolem celého těla, jsou vrapené, u slavnostního kroje červené a zdobené velkými vyšitými ornamenty odvozenými z ok pávích pír - odtud sukně nese název pávka. Spodní suknice jsou rovněž vrapené a dole ozdobené úzkou vroubkovanou krajkou, která má pávku přesahovat. Zástěra zvaná fěrtůška patří k nejvzácnějším krojovým součástem. Je tmavomodrá z vyvazované batiky /dnes často z modrotisku/, sešitá ze dvou půlek širokým ozdobným švem, nazývaným stinek. Spodní okraj má nastaven bílou nebo krémovou širokou paličkovanou krajkou, dříve prošitou červenozelenými nebo červenomodrými nitěmi, dnes častěji propletenou nebo místy podloženou stuhami v těchže barvách. Plátno fěrtůšky je při spodním okraji a podél stinku ozdobeno bohatým vyšíváním, které dnes, zvláště na jižním Kyjovsku, někdy zaplňuje téměř celou fěrtůšku a bývá kombinováno se strojově vyšívanými stuhami.

Dalším charakteristickým rysem jsou drobně vrapované čižmy krabůvky, sahající až ke kolenům /dříve svou horní, nevrapenou částí dokonce kolena překrývaly/. Vysoké podrážky jsou vybíjené mosaznými hřebíčky, paty čižem jsou často vyšívané barevným hedvábím.

Rukávce mají velké, baňaté rukávy, pod úvazem bohatě zdobené dírkovým, černě lemovaným vyšíváním, většinou červeně

podloženým, a ukončené černobílou krajkou. Podobně jsou rukávce vyšívány ve dvou svislých pruzích na prsou, na jižním Kyjovsku bývá někdy vyšívka i na baních rukávů. Na severním Kyjovsku jsou rukávce nahoře opatřeny vyšívaným stojatým límečkem, na jižním Kyjovsku bohatě vyšívaným obojkem, který pokrývá celá ramena.

Kordulka je červená, vpředu a vzadu do kulata vystřižená, zdobená vyšíváním a portami, zvláště charakteristická jsou tři kolečka na zadní části dole.

Jiným charakteristickým znakem je čepce, který nosí nejen vdané ženy, ale i svobodná děvčata. Jeho krajkový okraj přesahuje okraje tureckého šátku složitě uvazovaného /zarajděného/ nebo bílé, často poloprůsvitné šatky, tj. šátku uvazovaného jednoduše pod bradu a často zdobeného dírkovým vyšíváním. Doma chodívávaly ženy a dívky jen v čepci, v poslední době se v něm Jihokyjovjanky objevují i na veřejnosti /zvláště členky a zpěvačky dechovek/.

Všednějším oblečením je tzv. stejnokroj: rukávce nevyšívané a s méně banatými rukávy, běžná kordulka /na jižním Kyjovsku také červenomodrá/, jednobarevná, většinou červená sukně bez ozdob, a místo fěrtůšky bílá, dírkovým vyšíváním nebo krajkou při okrajích zdobená zástěra na severním Kyjovsku, modrá se střídme vyšívaným vodorovným pruhem na Kyjovsku jižním.

Nevěsty a družice mají na hlavě bohaté pentlení, jehož základem je červená pentle, svinutá do kruhu. Nevěsty, zvláště na jižním Kyjovsku, mívají sukně zelené, černé nebo tmavofialové, bílé fěrtůšky z jednoho kusu, vyšívání na rukávcích bílé.

Ženský kožíšek je krátký, přeloženými šůsky připomíná frak a je kolem krku, rukávů a šůsků široce lemován černou beránčinou.

Jakýmsi přechodem mezi kroji kyjovskými a krojem podlužáckým je mutěnsko-hovoranský. Nosíval se v Mutěnicích, Hovoranech, Čejči, Terezíně, Karlíně, Šardicích a v minulém století i v Dolních Bojanovicích. Ženský kroj se čepcem, sukňemi a fěrtůškou podobá kyjovskému, kordulkou a rukávci podlužáckému. Mužský kroj se kdysi podobal kyjovskému, ale již Josef Klvaňa na počátku našeho století konstatuje, že převzal z Podluží červené nohavice a klobouk húseňák. Dnes je v uvedených obcích vytlačován krojem podlužáckým, Dolní Bojanovice ho převzaly již kolem roku 1900.

Zvláštním typem je na Kyjovsku kroj_vracovský, který se nosí jen ve Vracově. Byl ovlivněn německou kolonizací obce po třicetileté válce, jeho mužskou podobu považuje Josef Klvaňa za zcela neslováckou a uvádí dokonce, že kroj byl dříve popisován jako staropruský nebo švábský. V letech čtyřicátých a padesátých našeho století byl považován za zaniklý, ale vracovské folklórní soubory ho v posledních dvaceti letech obnovily.

--- x ---

KALENDÁŘ VYBRANÝCH FOLKLÓRNÍCH AKCÍ NA ROK 1993

- 3. 4. Kyjov - regionální soutěž ve verbuňku
- 9.-13. 4. Brno - folklórní festival FOLKLORE 93
- 11. 4. Zlín - přehlídka folklórních souborů
- 24.-25. 4. Brno - přehlídka dětských folklórních souborů z Brna a Brněnska
- 25. 4. Veselí n/M. - soutěž o Stuhu Slávka Volavého
- 30. 4. Mikulov - přehlídka folklórních souborů
- 28.-30. 5. Tvrdonice - Podluží ve zpěvu a tanci
- 29. 5. Brno-Líšeň - Slavnost na počest 100. výročí narození sběratele folklóru Františka Svobody
- 28.-30. 5. Telč - Horácké slavnosti
- 29.-30. 5. Vlčnov - slavnosti s Jízdou králů
- 4.-6. 6. Pardubice - I. mezinárodní folklórní festival

6. 6. Brno - hody v Bystroci
- 11.-13. 6. Kroměříž - Národní přehlídka dětských folklórních souborů
17. 6. Brno - přehlídka Brněnsko tančí a zpívá
20. 6. Rožnov p.R. - Slavnosti medu
- 25.-27. 6. Strážnice - 48. ročník mezinárodního folklórního festivalu
- 26.-27. 6. Troubky - Hanácké slavnosti
- 2.-4. 7. Východná - folklórní festival
- 2.-4. 7. Hluk - Dolňácké slavnosti
- 3.-4. 7. Rožnov p.R. - Rožnovské slavnosti
- 5.-6. 7. Rožnov p.R. - přehlídka svatebního zvykosloví
tří moravských národopisných regionů
- 10.-11. 7. Detva - Podpolianske slávnosti
17. 7. Starý Hrozenkov - slavnosti
- 23.-25. 7. Velká n.V. - Hornácké slavnosti
- 24.-25. 7. Rožnov p.R. - Anenská pouť
- 14.-15. 8. Mikulov - přehlídka dětských folklórních souborů
- 14.-15. 8. Domažlice - Chočské slavnosti
- 21.-22. 8. Červený Kostelec - U nás na Náchodsku
22. 8. Veselí n.M. - Veselý ryneček
- 1.-4. 9. Brno - IV. mezinárodní folklórní festival
4. 9. Strážnice - Den moravských vinařů
- 14.-15. 9. Kyjov - Letní slavnosti Kyjovska
- 24.-31.10. Brno, Strážnice, Uh. Hradiště - II. světový kongres cimbalistů